

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Stange

Emne:

Bygdelaag:

Oppskr. av: M. Veflingstad

Gard:

(adresse): Otterbed

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *eggen*.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det vanlige ord er "bygne" (ett)
Verbet heter "å bygne". Å "smaka" er også brukket.
2. Bygner av naturstene var ete lückende stene
tidligere, nu brukes også bygner av kunststene.
Bygner kom fra fjordalen (Trysil), fra det Trønd-
hemiske eller fra Sverige. (Korpora bygner).
De Trøndhemiske bygner var avsett som de
beste. Fjordalskriddet er nu på svenske heider.
Bygner fikk man kjøpt hos landhandlere
eller på Haugar.
3. Redskapene ble først slipt på en rund sliperstein
og etterpå krosset med bygne.
Hviltkverner ble nok ofte krosset bare med bygne.
Kniver og finere instrumenter ble tidligere
ofte slipt av stjerstipere, som gikk fra gård
til gård. - Barberkniver som regel bare
med lodrenn.
4. Jeg har ikke hørt at gjær ikke ble slipt,
men eggen bygnut ut med en hammer.
Kjerner ingeni forskjell på "sigd" og "skjiv"
om bygningen av gjær kan jeg utel
oplyse.

5. Har ikke koft om at det kan være nogle
stærke stilletiggende stene som man sliper på.
Mindre, liggende stene til slipning af f. eks.
håndkæmmer kunde nok forekomme..
Man kunde sige i fa slippestenen med et
på jorden, den har alligevel fast hængsel
med kisten.
6. Man sliper som regel læn for hver årb.
7. Man kunde have et bryne til læn -
av stene. Vel ikke et det er brukt til bryner
8. læn bryner på arvel når man sliper.
9. læn kaldes når den bryner, med arvel
høe hellede til venstre eller højre, eftersom
man bryner med højre eller venstre hånd.
Stuff arvel er, såvidt jeg vet, aldri brukt her
10. Kappen som bryner blir kaldt i, kaldes her
som regel brukt, "smokabutt".
Den er som regel laget av tre, med bryner
av jernklakk.
11. Har ikke koft om at bryner er kaldt i
akse - eller kistebryner.
12. Kappen (bryner) er ferdig i lieren eller.
Den kapper som regel lek.
13. Bryner av naturbryner fuktet med vann.
Kunstbryner kan også bruktes utvise
at de fuktet.
Trabryner har jeg ikke hængsel til
14. Har ikke koft noe ord for melet som frem-
kommer ved bryning.
15. 16. Har ikke hængsel til bryner av brynerstein.

17. Kan ikke k ft noe om at brynettenen eller
bedre ved   ligge ute i maertue
eller i jorden.

18. Kan ikke k ft noe om hvordan bryset taker

19. K ller ikke om en de noe var en
spytten på bryset

20. Ingen ramser eller værre kjennes brått
under brysetingen.

Affertad 11. 3. 1947

M. Vefvingtrot

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
adr. NORSK FOLKEMUSEUM 291
BYGDØY